

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Palackého náměstí 375/4,128 01 Praha 2

Praha 16. listopadu 2020

Č. j.: MZDR 20599/2020-37/MIN/KAN

OCHRANNÉ OPATŘENÍ

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle §80 odst. 1 písm. h) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), nařizuje postupem podle §68 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně před zavlečením onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2 toto ochranné opatření:

I.

S účinností ode dne 17. listopadu 2020 od 00:00 hod. se

I. nařizuje

1. všem osobám, které od 17. listopadu 2020 od 00:00 hod. vstoupily na území České republiky,
 - a) v případě jakýchkoliv příznaků počínajícího infekčního onemocnění (zejména zvýšená teplota, kašel, dušnost, zažívací obtíže, ztráta čichu, celková slabost, případně další příznaky) neprodleně oznámit tuto skutečnost, a to telefonicky nebo jiným vzdáleným přístupem, svému registrujícímu poskytovateli zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost, nebo nemají-li registrujícího poskytovatele, pak jakémukoliv poskytovateli v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost,
 - b) strpět při přechodu státní hranice provedení kontroly příznaků infekčního onemocnění, a pokud budou zjištěny příznaky infekčního onemocnění, poskytnout potřebnou součinnost zdravotnickým pracovníkům při provedení odběru biologického vzorku za účelem zjištění přítomnosti onemocnění COVID-19;
2. všem osobám, které pobývaly déle než 12 hodin v posledních 14 dnech na území států, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu onemocnění COVID-19 dle bodu III.1, před vstupem na území České republiky oznámit tuto skutečnost, a to vyplněním elektronického Příjezdového formuláře uvedeného v bodě III.4 vzdáleným přístupem, krajské hygienické stanici příslušné podle místa bydliště nebo ohlašovaného pobytu, předložit na vyžádání doklad o vyplnění elektronického Příjezdového formuláře (oznámení) při hraniční nebo pobytové kontrole a do 5 dnů od vstupu na území České republiky se na vlastní náklady podrobit RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2, a to pokud orgán ochrany veřejného zdraví v individuálních případech osob nerozhodl o jiných karanténních opatřeních v souladu se zákonem [č. 258/2000 Sb.](#) a o délce těchto opatření; to neplatí
 - a) pro pracovníky mezinárodní dopravy, pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím

dokumentem,

- b) pro občany Evropské unie, včetně občanů České republiky, a cizince s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem v Evropské unii, kteří tranzitují do 12 hodin přes Českou republiku, nebo cestují do nebo z České republiky na dobu nepřesahující 24 hodin z naléhavých zdravotních, rodinných, obchodních nebo pracovních důvodů,
 - c) pro akreditované členy diplomatických misí v České republice včetně soukromých služebních osob, držitele diplomatických pasů cestujících do České republiky za služebními účely a úředníky mezinárodních organizací registrované u Ministerstva zahraničních věcí, pokud jejich pobyt na území nepřekročí 14 dní,
 - d) pro osoby mladší 5 let,
 - e) pro občany České republiky, občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky s bydlištěm v České republice a pro cizince s oprávněním k pobytu nad 90 dnů vydaným Českou republikou, kteří se v rámci zájezdu s cestovní kanceláří nebo přes cestovní agenturu zdržovali pouze v regionech uvedených v seznamu podle bodu III.1.,
 - f) pro přeshraniční pracovníky, žáky a studenty, kteří za účelem výkonu práce nebo vzdělávání pravidelně alespoň jednou týdně oprávněně překračují státní hranici s Českou republikou do nebo ze sousedního státu;
3. krajským hygienickým stanicím, aby u osob, které oznámí vstup na území České republiky podle bodu I.2., a ani do 7 dnů od vstupu na území České republiky nepředložily místně příslušné krajské hygienické stanici výsledek RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2 z území České republiky, rozhodly o nezbytných karanténních opatřeních, a pokud test prokázal přítomnost SARS-CoV-2, rozhodly o izolaci podle [§64](#) písm. a) ve spojení s [§2](#) odst. 6 a 7 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
4. zákaz vstupu na území České republiky pro všechny občany třetích zemí, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu COVID-19 dle bodu III.1 a pro občany třetích zemí, kteří mají přechodný nebo trvalý pobyt v těchto třetích zemích; to neplatí:
- a) pro cizince s povolením k dlouhodobému nebo trvalému pobytu v zemích s nízkým rizikem nákazy onemocnění COVID-19 dle bodu III.1,
 - b) pro držitele platného dlouhodobého víza, průkazu o povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu na území České republiky vydaných Českou republikou,
 - c) pro cizince, kterým bylo Českou republikou po 11. květnu 2020 vydáno krátkodobé vízum,
 - d) pro cizince s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem v Evropské unii,
 - e) pro rodinné příslušníky ve smyslu [§15a](#) odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, občanů České republiky nebo občanů Evropské unie s bydlištěm na území České republiky,

- f) je-li vstup těchto cizinců v zájmu České republiky, pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím dokumentem,
 - g) pro pracovníky mezinárodní dopravy, pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím dokumentem,
 - h) pro akreditované členy diplomatických misí v České republice včetně soukromých služebních osob, držitele diplomatických pasů cestujících do České republiky do 14 dní za služební účelem a úředníky mezinárodních organizací registrované u Ministerstva zahraničních věcí,
 - i) v naléhavých mimořádných situacích (potřeba poskytnutí plánovaných zdravotních služeb, plnění povinnosti uložené soudem, cesta na základě předvolání státního orgánu, výkon soudního rozhodnutí, úřední jednání, nezbytná péče o blízké rodinné příslušníky, kteří nejsou schopni se o sebe sami postarat, výkon práva péče o nezletilé dítě nebo styk s ním, jiné humanitární situace), pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím dokumentem
 - j) pro cizince, který s občanem České republiky nebo s občanem Evropské unie s přechodným pobytem nad 90 dnů nebo trvalým pobytem v České republice, který v čestném prohlášení o partnerském vztahu přijal závazky uvedené v bodě I.5, má prokazatelný trvalý partnerský vztah, žije s ním prokazatelně ve společné domácnosti a bylo mu za účelem umožnění vstupu na území České republiky podle tohoto bodu vystaveno potvrzení Ministerstva zahraničních věcí;
5. všem subjektům, které přijímají na území cizince za účelem ekonomické činnosti nebo vzdělávacích aktivit, kteří vstoupili na území České republiky po 1. červenci 2020, zajistit těmto cizincům:
- a) ubytování po celou dobu jejich pobytu na území České republiky, včetně místa, kde bude vykonáváno karanténní opatření v případě jeho nařízení orgánem ochrany veřejného zdraví,
 - b) zdravotní péči nebo registrujícího poskytovatele zdravotních služeb po celou dobu jejich pobytu na území České republiky,
 - c) úhradu zdravotní péče, není-li zajištěna jinak; to neplatí, jde-li o cizince s povolením k dlouhodobému pobytu,
 - d) návrat zpět do země původu v případě ztráty účelu pobytu na území České republiky, není-li zajištěn jinak; to neplatí, jde-li o cizince s povolením k dlouhodobému pobytu;
6. všem občanům třetích zemí předložit k žádosti o pobytové oprávnění za účelem výkonu ekonomické činnosti nebo vzdělávacích aktivit, nejpozději před vyznačením víza do cestovního dokladu, na příslušném zastupitelském úřadu České republiky doklad podle [§31](#) odst. 3 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje závazky subjektu dle bodu I.5;
7. nepřijímat žádosti o víza a přechodné a trvalé pobyty na zastupitelských úřadech České republiky ve třetích zemích, s výjimkou žádostí o:

- a) krátkodobá víza za účelem sezónního zaměstnání nebo za účelem zaměstnání, bude-li cizinec zaměstnán v potravinářské výrobě, zdravotnictví nebo sociálních službách, anebo krátkodobá víza za účelem zaměstnání, jsou-li podány na Ukrajině státními příslušníky Ukrajiny, pokud nepřesáhnou maximální počet takových žádostí stanovených Ministerstvem zahraničních věcí po projednání s Ministerstvem zdravotnictví,
 - b) krátkodobá víza pro vědecké, klíčové a vysoce kvalifikované pracovníky, pokud jsou splněny podmínky uvedené v Programu klíčový a vědecký personál a Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec, a pracovníky servisu kritické infrastruktury,
 - c) krátkodobá víza z důvodu dle bodu 1.4 písm. e) až j),
 - d) dlouhodobá víza za účelem sezónního zaměstnání,
 - e) mimořádná pracovní víza,
 - f) přechodný pobyt, jsou-li podány cizinci zařazenými do vládních Programů za účelem dosažení ekonomického nebo jiného významného přínosu pro Českou republiku,
 - g) trvalý pobyt, jsou-li podány cizinci zařazenými do vládního programu dle usnesení vlády ze dne 8. prosince 2014 č. 1014,
 - h) modrou kartu, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu a žádostí o oprávnění k pobytu nad 90 dnů manželů a nezletilých dětí vědeckých pracovníků nebo žadatelů o modrou kartu,
 - i) dlouhodobá víza a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia;
 - j) povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území a žádostí o dlouhodobé vízum za účelem rodinným, jde-li o manžele a nezletilé děti cizince s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem na území České republiky,
 - k) vydání dlouhodobého víza za účelem převzetí povolení k pobytu na území České republiky,
 - l) dlouhodobá víza za účelem kulturním, sportovním a za účelem pracovní dovolené,
 - m) oprávnění k pobytu, je-li vstup těchto cizinců v zájmu České republiky, pokud je zájem České republiky doložen odpovídajícím dokumentem;
- tyto výjimky platí pouze pro žádosti o víza a přechodné pobyty na zastupitelských úřadech České republiky ve státech, jejichž opatření prováděná z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 přijímání takových žádostí umožňují; Ministerstvo zahraničních věcí zveřejní seznam takových států způsobem umožňujícím dálkový přístup;
8. přerušit všechna řízení o žádostech o oprávnění k pobytu nad 90 dnů podaných na zastupitelských úřadech České republiky s výjimkou řízení o žádostech podaných na zastupitelských úřadech České republiky ve státech, jejichž opatření prováděná z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 umožňují provádění úkonů v rámci řízení; Ministerstvo zahraničních věcí zveřejní seznam takových států způsobem umožňujícím dálkový přístup;

9. vyznačit na zastupitelských úřadech České republiky do cestovního dokladu vízum pouze v případě žádostí, které lze podle bodu I.7 přijmout s výjimkou bodu I.7. písm. i), kde se vyznačují pouze víza související s žádostmi o pobytová oprávnění za účelem studia v akreditovaném studijním programu na vysoké škole nebo v rámci programu „Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince - zahraniční studenty ze třetích zemí“; to platí i pro žádosti přijaté přede dnem účinnosti tohoto opatření;
10. všem osobám uvedeným v bodě I.2., včetně osob uvedených v bodě I.2. písm. a) až c) a e), povinnost nosit ochranné prostředky dýchacích cest, a to po dobu uvedenou v bodě II., nebo po dobu 10 dní, jde-li zejména o osoby uvedené v bodě I.2. písm. a), pokud nelze použít dobu uvedenou v bodě II.;
11. zaměstnavatelům a koncovým uživatelům pracovníků, kteří jsou státními příslušníky zemí, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu onemocnění COVID-19 nebo jsou státními příslušníky označených zemí dle bodu III.1, kteří pobývali déle než 12 hodin v posledních 14 dnech na území těchto států a nejde-li o účastníky zájezdu podle bodu I.2. písm. e) nebo o osoby podle bodu I.2. písm. f), zamezit vstupu těchto osob na všechny provozovny a pracoviště daného zaměstnavatele pokud tyto osoby současně nepředloží zaměstnavateli nebo koncovému uživateli, pro něhož vykonávají práci, negativní výsledek RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2 z území České republiky, nebo podle bodu III.5; stejná povinnost platí i pro vzdělávací instituce ve vztahu ke studentům a vyučujícím;
12. cizincům zajištěným podle [§27](#) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, nebo podle zákona [č. 326/1999 Sb.](#), o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů strpět provedení odběru biologického vzorku za účelem zjištění přítomnosti onemocnění COVID-19 a poskytnout zdravotnickým pracovníkům potřebnou součinnost při provedení tohoto odběru v odběrovém místě poskytovatele zdravotních služeb nebo v zařízení pro zajištění cizinců;
13. mezinárodním autobusovým a leteckým dopravcům, kteří dopravují osoby z třetí země nebo její části, která není na seznamu zemí nebo jejích částí s nízkým rizikem nákazy onemocnění COVID-19 podle bodu III.1, neumožnit cestu cestujícím, na které dopadá povinnost vyplnit elektronický Příjezdový formulář podle bodu I.2, pokud nepředloží doklad o vyplnění elektronického Příjezdového formuláře (oznámení);

II. zakazuje

všem osobám podle bodu I.2, včetně osob uvedených v bodě I.2 písm. a) až c) a e), volný pohyb na území celé České republiky po dobu pobytu na území České republiky, nebo po dobu 10 dní, anebo do doby ukončení karanténního opatření, s výjimkou:

- a) cest do zaměstnání a pohybu v rámci výkonu zaměstnání a cest k výkonu podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti, včetně cest do vzdělávacích institucí a pohybu v rámci výkonu této činnosti; to neplatí, jde-li o postup podle bodu I.11,
- b) cest nezbytně nutných k obstarávání základních životních potřeb, k zajištění péče o děti, k zajištění péče o zvířata, využívání nezbytných finančních a poštovních služeb, doplnění pohonných hmot,
- c) cest do zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb,
- d) cest za účelem vyřízení neodkladných úředních záležitostí,

- e) cest zpět do místa svého bydliště,
- f) pohřbů;

Tento zákaz se nevztahuje na osoby mladší 5 let.

Pro cizince podle bodu I.11 platí uvedené omezení volného pohybu po dobu 10 dní.

III. stanoví

1. že seznam zemí nebo jejich částí s nízkým rizikem nákazy onemocnění COVID-19, včetně označení zemí pro účely bodu I.11 a regionů pro účely bodu I.2. písm. e), je stanoven na základě kritérií uvedených v doporučení Rady, která tvoří:

- a) „čtrnáctidenní kumulativní míra hlášení případů COVID-19“, tj. celkový počet nově hlášených případů onemocnění COVID-19 na 100 000 obyvatel za posledních 14 dnů na regionální úrovni,
- b) „míra positivity testů“, tj. procentní podíl pozitivních testů ze všech testů na onemocnění COVID-19 provedených během posledního týdne a
- c) „míra testování“, tj. počet testů na onemocnění COVID-19 na 100 000 obyvatel provedených během posledního týdne; tato míra musí činit alespoň 300 na 100 000 obyvatel;

na seznamu jsou vždy uvedeny členské státy Evropské unie, které pro kritérium v bodě a) vykazují hodnotu maximálně 25, pokud však zároveň pro kritérium uvedené v bodě b) nevykazují hodnotu 4 % a vyšší;

na seznamu pro účely bodu 1.11 jsou označeny členské státy Evropské unie, které pro kritérium v bodě a) vykazují hodnotu nižší než 250 ale zároveň pro kritérium uvedené v bodě b) vykazují hodnotu 4 % a vyšší, nebo pro kritérium v bodě a) vykazují hodnoty v rozmezí od 25 do 350, ale zároveň pro kritérium uvedené v bodě b) vykazují hodnotu 4 % a nižší;

seznam zemí je zveřejněn formou sdělení uveřejněného na internetových stránkách Ministerstva zdravotnictví;

- 2. že občanem třetí země, je cizinec vyjma občana Evropské unie a cizince ve smyslu [§1](#) odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- 3. že v případě změny subjektu, u kterého bude cizinec vykonávat ekonomickou činnost nebo vzdělávací aktivitu, provedené v souladu s právními předpisy České republiky, nese závazky uvedené v bodě I.5 poslední subjekt;
- 4. že elektronický Příjezdový formulář je dostupný na internetových stránkách www.prijezdovvformular.cz: zpracovávanými osobními údaji nad rámec [§79](#) odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. jsou číslo cestovního dokladu, státní občanství, adresa elektronické pošty a telefonní číslo;
- 5. že občané Evropské unie, včetně občanů ČR a občané třetí země s povoleným dlouhodobým nebo trvalým pobytem v některém členském státě Evropské unie mohou

povinnost podrobit se na vlastní náklady RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2 podle bodu I.2 splnit předložením negativního výsledku RT-PCR testu na přítomnost SARS-CoV-2, který byl proveden v členském státě Evropské unie a není starší než 72 hodin; výsledek testu se předkládá bezprostředně po vstupu na území České republiky místně příslušné krajské hygienické stanici v návaznosti na bod I.3.;

6. že za členské státy Evropské unie se pro účely tohoto mimořádného opatření kromě členských států Evropské unie rozumí dále Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Švýcarská konfederace, Norské království, Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví, Andorrské knížectví, Monacké knížectví, Republika San Marino a Vatikánský městský stát.

II.

S účinností ode dne 17. listopadu 2020 od 00:00 hod. se ruší ochranné opatření Ministerstva zdravotnictví č.j.: [MZDR 20599/2020-34/MIN/KAN](#) ze dne 3. listopadu 2020.

III.

Toto ochranné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

Epidemie je zvýšený výskyt nemoci, který je geograficky a časově omezen. Při epidemii infekčního onemocnění dochází zpravidla k prudkému nárůstu počtu onemocnění v čase, kdy nemocnost dosahuje hodnot vyšších, než je běžná sporadická nemocnost. Hodnoty nemocnosti, při kterých dochází již k epidemickému šíření (tzv. epidemický práh) jsou různé a liší se podle nemoci. U některých nemocí hodnota epidemického prahu není přesně známa. Hlavním kritériem, zda se jedná o epidemii či nikoli, je pak vzájemná epidemická souvislost jednotlivých případů nemoci. Rychlost šíření nemoci v populaci je závislá na původci nákazy, inkubační době nemoci a zejména na cestách přenosu. Mezi nejzávažnější epidemie z pohledu dopadu a zátěže v populaci jsou epidemie způsobené mezilidským šířením. Nejvyšší nemocnosti v populaci je dosahováno při šíření respirační cestou, pomocí kapeček obsahujících infekční agens, které se dostávají do okolí nemocného při mluvení, dýchání, kašláním a kýchním. Každá epidemie infekčního onemocnění je epidemickým procesem skládajícím se ze tří základních článků: zdroj nákazy, cesta přenosu a vnímavý jedinec.

V souvislosti s probíhající pandemií onemocnění COVID-19 a přijatými opatřeními k odvracení jejích bezprostředních dopadů na zdraví obyvatel České republiky se ukazuje, že mezi nejdůležitější nástroje, jak ovlivnit vzniklou epidemii a zastavit její nekontrolovatelné šíření, je ovlivnit tyto jednotlivé články epidemického procesu. Zdroj nákazy lze izolovat a léčit, cestu přenosu přerušit a vnímavého jedince chránit, například karanténními opatřeními či očkováním, které v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 však není k dispozici.

Při epidemickém šíření infekčního onemocnění hrozí riziko, že bez přijetí ochranných či mimořádných opatření dojde k nekontrolovatelnému šíření infekce v populaci s možností vyčerpání kapacit zdravotnického systému vzhledem k možnostem izolace a léčby a v důsledku se zásadním dopadem do zdraví populace. Mezi nejvíce nebezpečné patří paralelní šíření, kdy jeden nemocný současně nakazí více než jednoho člověka a dochází tak k masivnímu šíření infekce v populaci.

Mezi klíčová opatření patří možnost účinného přerušování šíření nákazy mezi jednotlivci a v celé populaci (omezení shlukování, omezená poskytování vybraných služeb, používání ochranných a dezinfekčních prostředků).

Hlavním cílem opatření je přerušit souvislý epidemický proces a zastavit epidemii v co nejkratším čase a za co nejmenších ztrát lidských životů, za současné minimalizace negativních dopadů do ekonomiky (avšak s ohledem na primární cíl - zastavení epidemie). Toho lze dosáhnout omezením pohybu osob, omezením konání hromadných akcí, omezením provozování epidemiologicky závažných činností, používáním přiměřených osobních ochranných prostředků a zvýšenou dezinfekcí.

Opatření je společně s dalšími platnými opatřeními zaměřeno tak, aby byla zajištěna širší škála specifických opatření zohledňující i předběžnou opatrnost v souvislosti s dalším šířením onemocnění COVID-19.

Cílem vydávaných opatření je omezit vybrané činnosti nebo služby, kdy je toto omezení důležité zejména v případech mezilidsky přenosných infekčních onemocnění, jako je právě COVID-19. Při závažné infekci, která se přenáší cestou kontaminovaných kapének (aerosolu), je třeba předcházet koncentraci lidí zejména v uzavřeném prostoru, za případného stanovení dalších podmínek jejich setrávání v takovém místě. Je proto potřebné použít nástroje, jak regulovat provoz v takových místech.

Cílem tohoto opatření je provést kroky nezbytné k dalšímu zpomalení šíření nemoci COVID-19, dále zplošťovat křivku počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2, který způsobuje respirační onemocnění COVID-19, v České republice, a tím předejít přetížení až zhroucení zdravotního systému tak, jak k tomu došlo či dochází v zemích, v nichž nebyla včas přijata odpovídající opatření (tj. v čínském Wu-chanu, v Itálii, Španělsku, Francii, Velké Británii nebo některých částech USA, zejména New Yorku, v Jižní Americe atd.) a naopak pokračovat v nastavených uvolňovacích opatřeních. Zploštění křivky počtu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2 má za cíl při současném stavu poznání docílit tří zcela zásadních pozitivních efektů:

- Zabránit přeplnění kapacity nemocnic. To má umožnit jak zachování nezbytné zdravotní péče ve vztahu k pacientům, kteří nejsou nakaženi koronavirem SARS-CoV-2, tak ve vztahu k pacientům s onemocněním COVID-19, kteří potřebují hospitalizaci. Cílem je zachovat smrtnost, tak jak se to v České republice zatím daří, v rozsahu cca 2-3 %, aniž by došlo k jejímu nárůstu na celosvětový průměr dosahující téměř 7 %, nebo dokonce na 10 a více procent.-Závažný stav vyžadující hospitalizaci se přitom dle Státního zdravotního ústavu, vycházejícího z dat a analýz Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, může objevit u více než 30 % infikovaných, z toho v širším průměru přinejmenším téměř 2,5 % infikovaných (ale spíše podstatně více) připadá na pacienty v kritickém stavu. Nekontrolované šíření epidemie přitom může v krátkém horizontu několika měsíců zasáhnout až vyšší desítky procent populace.
- Zabránit explozivnímu rozšíření onemocnění COVID-19, při němž by ve zvýšené míře docházelo (a) k šíření agresivnějších typů koronaviru SARS-CoV-2 a (b) k vyšším koncentracím koronaviru SARS-CoV-2 v těle. Vyšší koncentrace koronaviru SARS-CoV-2 v těle a přítomnost jeho agresivnějších typů přitom při zohlednění současných vědeckých poznatků vede k většímu rozsahu zdravotních komplikací nakažených osob a k vyšší smrtnosti.
- Snížit smrtnost a četnost těžkých průběhů infekce, protože postupem doby budou vzrůstat znalosti o chování koronaviru SARS-CoV-2 a o metodách léčby infekce a zmírnění jejích následků. Nakonec by mělo dojít k vyvinutí léků nebo vakcín. Je přitom obecně známo, že již nyní dochází k experimentálním pokusům léčby různými typy antivirotik (např. remdesivir nebo hydroxychlorochin), a že v některých případech taková léčba vykazuje určité výsledky.

Pokud by nebyla realizována žádná mimořádná opatření, nelze s ohledem na shora uvedené skutečnosti důvodně vyloučit, že by celkový počet nakažených v ČR mohl dosáhnout milionů osob, přičemž u statisíců osob by nemoc mohla vyžadovat hospitalizaci (kdy nezanedbatelný počet hospitalizovaných může dle stávajících poznatků vyžadovat náročnou intenzivní péči). Za obětí nákaze by tak mohly padnout desítky tisíc osob. Takové počty by zdravotnický systém ČR (a ostatně ani zdravotnický systém žádného jiného státu) nezvládl, a to i vzhledem k počtu lůžek intenzivní péče pro dospělé pacienty (tedy na ARO a JIP) a počtu ventilátorů pro dospělé, z kterýchžto kapacit je navíc část obsazená pacienty s jinými onemocněními, a pro koronavirové pacienty jich tak lze stále vyčlenit pouze část. Při překročení dostupného počtu lůžek intenzivní péče a plicních ventilátorů by se začal dramaticky zvyšovat počet obětí, který by v případě explozivního šíření infekce i při značně konzervativních odhadech mohl dosáhnout řádu stovek tisíc obyvatel ČR, přičemž by se nejednalo pouze o seniory.

Obdobná opatření, jaká jsou přijata v České republice, byla a jsou postupně přijímána i vládami jiných států. Je nutné zdůraznit, že některé země z počátku zvolily méně přísné kroky a opatření. Postupem času se ovšem ukázalo, že taková méně přísná opatření prakticky téměř nikde nefungují. Tyto vlády postupně zpřísnily svá opatření. Ukazuje se však, že dopad na obyvatelstvo je v takových případech horší než okamžité zavedení relativně přísnějších opatření, ke kterému došlo v České republice. Nejenže totiž počáteční mírnější přístup vedl k explozivnímu rozšíření nemoci COVID-19 (viz příklady Švédská, Nizozemska, Španělska, Itálie, Velké Británie a USA) a ke ztrátám na životech prozatím v řádu tisíců až desetitisíců v jednotlivých zemích, ale nakonec vede ke stejně přísným, nebo ještě přísnějším opatřením, než byla zvolena v České republice.

Rozdílný přístup jednotlivých vlád je způsoben zejména tím, že o koronaviru SARS-CoV-2, jeho přesných vlastnostech a charakteristikách, jakož i o detailech jeho šíření a přenosu nebyly k datu vyhlášení jednotlivých opatření a ani dosud nejsou dostatečné informace. Různá opatření vlád jednotlivých zemí jsou činěna v dobré víře a se zohledněním všech dostupných informací. V průběhu pandemie nicméně prakticky všechny země západní civilizace dotčené šířením onemocnění COVID-19 postupně přistoupily ke stejným krokům jako Česká republika (tj. k vyhlášení nouzového stavu, k omezení pohybu a vstupu cizinců, k omezením maloobchodních prodejn atd.), i když v detailech se mohou přístupy jednotlivých zemí odlišovat.

Míra nejistoty a vyšší míra rizika související s epidemií COVID-19 je způsobena i tím, že se vir postupně vyvíjí a mutuje, což mění jeho vlastnosti. Genetická informace koronavirů je totiž ve srovnání s jinými viry poměrně proměnlivá, což je jedním z důvodů selekcí různých variant viru. Zároveň se dynamicky mění rovněž poznatky o koronaviru SARS-CoV-2 a jeho vlastnostech.

Dostupné empirické údaje nicméně i tak dokládají, že nerestriktivní přístup vede k výrazně závažnějším nepříznivým následkům než přijetí omezení. Možné náhlé uvolnění přijatých opatření by mohlo mít nedozírné následky a v krajním případě vést až k úplnému zmaření příznivých výsledků.

Během tzv. první vlny členské státy Evropské unie postupně navzájem zavedly zdravotní a následně většina i hraniční kontroly pro vstup na svá území, které omezovaly vstup pouze pro vybrané kategorie osob. Znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích notifikovalo 18 členských států Schengenského prostoru (z celkových 26) s tím, že řada dalších členských států Evropské unie a Schengenského prostoru zavedla další omezující opatření pro vstup. Z důvodu epidemie COVID-19 několik členských států i nadále uplatňuje kontroly na vnitřních hranicích (Maďarsko, Dánsko, Finsko a Norsko). Z důvodu omezení dopadu na ekonomiky a volný pohyb cestujících s nezbytnou funkcí či potřebou během druhé vlny pandemie, přijala Rada dne 13.10. své doporučení¹⁾, ve kterém se shodla na společné koordinaci. V rámci doporučení je kladen důraz na

neomezení volného pohybu osob cestujících z regionů/zemí (zelené), ve kterých je míra incidence 25 a nižší (100 000 obyvatel / 14 dní) a zároveň pozitivita testů pod 4% (celkový počet testů / týden). V případě dalších regionů/zemí, které doporučení Rady dělí na oranžové a červené, je dána členskými státy flexibilita při přijímání národních opatření, avšak vždy by měl být dodržen princip, že méně restriktivní opatření budou platit pro cestující z oranžových regionů/zemí. Do oranžové kategorie doporučení řadí ty regiony/země, kde je incidence nižší než 50 a míra positivity testů je vyšší než 4%, nebo se incidence pohybuje mezi 25-150 a míra positivity testů je nižší než 4%. Země nespĺňující kritéria pro zařazení na zelený nebo oranžový seznam jsou poté označovány za červené. Nad rámec epidemiologických kritérií by při vytváření národních opatření měly být brány v potaz i další skutečnosti, jako např. epidemiologická situace na vlastním území, atd. V rámci doporučení jsou také stanoveny kategorie cestujících s bezbytnou funkcí či potřebou, na které by se omezení neměla vztahovat za žádných okolností (např. přeshraniční pracovníci, osoby pracující v dopravním odvětví, atd.).

Co se týče postupného uvolňování vstupu osob ze třetích zemí, plošný zákaz se stanovenými výjimkami přestal platit na konci června 2020. Na základě společných diskusí bylo dne 30.6.2020 přijato doporučení Rady²⁾, které shrnuje podmínky pro zařazení dané třetí země na tzv. společný zelený seznam a zároveň předkládá prvotní seznam třetích zemí, se kterými může od 1.7.2020 dojít k postupnému uvolnění na vstupu do EU. Tento seznam je flexibilní a měl by být brán jako maximum. Pokud členský stát vyhodnotí, že nejsou splněna všechna kritéria v případě národního kontextu, může se rozhodnout pro nezařazení dané třetí země na národní seznam. Národní seznam by zároveň neměl být širší než seznam třetích zemí odsouhlasený Radou. Vyhodnocování a revize společného EU seznamu probíhá ve 14 denních intervalech. Z důvodu zhoršení epidemiologické situace bylo ze seznamu odebráno již několik třetích zemí - Alžírsko, Černá Hora, Gruzie, Kanada, Maroko, Srbsko a Tunisko. Opatření pro účely cestování ze třetích zemí, které nejsou na tzv. společném zeleném seznamu, zůstává obdobné jako před červnem 2020, tzn. vstup by měl být povolen pouze v rámci stanovených výjimek.

V kontextu doporučení Rady k unijní koordinaci je navržen mechanismus pro zařazování zemí/regionů na seznam zemí s nízkým rizikem výskytu onemocnění COVID-19. Referenční hodnoty stanovené doporučením Rady jsou navýšeny tak, aby odpovídaly zhodnocení epidemiologické situace v České republice a stanovovaly omezení pouze v nejnужněších případech.

Vstup ze třetích zemí je umožněn tak, aby byl v maximální míře v souladu s koordinací na úrovni EU. Česká republika postupně uvolnila cestování z bezpečných zemí, kdy na národním seznamu jsou v tuto chvíli Austrálie, Japonsko, Nový Zéland, Jižní Korea a Thajsko. Zároveň došlo k rozšíření výjimek pro cesty osob z třetích zemí, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu onemocnění COVID-19. Např. od 24. srpna 2020 došlo k uvolnění podávání žádostí o krátkodobá víza za účelem zaměstnání pro státní příslušníky Ukrajiny, a to z důvodu ekonomického zájmu České republiky.

Zároveň nadále platí jak pro cizince, tak i pro navracející se české občany z rizikových zemí omezení volného pohybu na území České republiky, 10 dní po návratu ze zahraničí. Každá osoba, která na území České republiky, vstoupí přes hranice (bez ohledu zda s testem či bez něj) a které nebude nařazena karanténa, musí dodržet pravidla omezeného volného pohybu osob (tedy pohyb na území pouze z předem vymezených důvodů). I v tomto případě je hlavním důvodem zejména nepřesnost testování a s tím spojená nutnost omezení rizika přenosu po inkubační dobu.

Vzhledem k nezanedbatelnému počtu cizinců ze třetích zemí, kteří do České republiky přicestovali v rozporu s podmínkami danými ochranným opatřením a kteří byli zajištěni Policií České republiky, je třeba tyto cizince před umístěním do zařízení pro zajištění cizinců nebo bezprostředně po umístění do zařízení, před jejich propuštěním po prvotním zadržení nebo pro

účely dobrovolného návratu podrobit PCR testu na přítomnost onemocnění COVID 19. Cílem je zamezit šíření infekce v České republice mezi běžnou populací, mezi cizinci zajištěnými v zařízení nebo mezi osobami na cestě do domovské země.

Zaveden se také jednotný způsob hlášení pobytu déle než 12 hodin v posledních 14 dnech na území států, které nejsou na seznamu zemí s nízkým rizikem výskytu onemocnění COVID-19, a to formou vyplnění elektronického příjezdového formuláře, který je nezbytné vyplnit před příjezdem do České republiky. Informace prostřednictvím elektronického formuláře obdrží krajské hygienické stanice. U cest do/z ČR z naléhavých zdravotních, rodinných, obchodních nebo pracovních důvodů dochází k prodloužení možnosti cestovat bez povinnosti vyplnění formuláře a podrobení se testu z 12 na 24 hodin, a to z důvodu zefektivnění využívání této výjimky, kdy v řadě případů bylo omezení 12 hodinami nerealizovatelné.

V rámci celosvětových omezení pohybu osob z důvodu epidemiologických opatření jednotlivých států se Česká republika snaží aktivně vyhledávat země nebo jejich částí s nízkým rizikem nákazy onemocnění COVID-19 tak, aby byl občanům České republiky umožněna alespoň minimální možnost bezpečně cestovat za turistickým a rekreačním účelem mimo území České republiky. Většina zemí EU volí stejný přístup a jako operativní řešení se osvědčilo vydávání seznamu zemí nebo jejich částí s nízkým rizikem nákazy onemocnění COVID-19 s pravidelnou týdenní aktualizací na základě vývoje epidemiologické situace v místě. Česká republika se dlouhodobě snaží o dosažení konsensu v rámci Evropské unie na seznamu bezpečných zemí, nicméně stejně jako např. Německo či Polsko se Česká republika nebrání časově či regionálně omezenému zařazení vybraných turistických cílů na seznam bezpečných destinací, což by rovněž sekundárně podpořilo sektor cestovních kanceláří a dopravců v České republice. Epidemiologická situace a omezení volného pohybu zatím neumožnily vložení žádného takového regionu na seznam.

Rada EU schválila dne 13.10.2020 Doporučení k zavádění epidemiologických restrikcí³⁾ (požadavky na testování, karanténu) v rámci volného pohybu osob pro nutné cesty. Dle doporučení při zavádění omezení musí dojít k odlišení mezi zeměmi tzv. červenými a oranžovými; pro země tzv. zelené nesmí dojít k omezení pohybu. Při vytváření seznamů se vychází z dohodnutých kritérií, které zahrnují míru testování, míru pozitivních případů z testovaných a míru incidence na 100 000 obyvatel za posledních 14 dní. Tato kritéria spolu s národním určením míry incidence jsou obsažena v ochranném opatření.

Rada EU ve snaze zlepšení koordinace přijala dne 30. června 2020 své "doporučení o dočasném omezení cest do EU, jež nejsou nezbytně nutné, a o možném zrušení tohoto omezení". Součástí tohoto doporučení jsou vedle mechanismu určování bezpečných třetích zemí, se kterými je možné se v rámci mobility vrátit do před-covidového uspořádání, uvedeny i kategorie výjimek, pro které by toto omezení nemělo platit i v případech, kdy cestují ze zemí, které na bezpečném seznamu EU nejsou uvedeny: zdravotničtí pracovníci, zdravotničtí výzkumní pracovníci a pracovníci v oblasti péče o seniory; příhraniční pracovníci; sezónní pracovníci v zemědělství; pracovníci v dopravě; diplomati, zaměstnanci mezinárodních organizací a osoby pozvané mezinárodními organizacemi, jejichž fyzická přítomnost je vyžadována pro řádné fungování těchto organizací, příslušníci ozbrojených sil, pracovníci poskytující humanitární pomoc a pracovníci civilní ochrany při výkonu svých funkcí; tranzitní cestující; osoby cestující z naléhavých rodinných důvodů; námořníci; osoby, které potřebují mezinárodní ochranu nebo u nichž existuje jiný humanitární důvod; státní příslušníci třetích zemí cestující za účelem studia; vysoce kvalifikovaní pracovníci ze třetích zemí, pokud je jejich zaměstnání nezbytné z ekonomického hlediska a pracovní činnost nelze odložit nebo vykonávat v zahraničí.

V návaznosti na volání členských států po lepší specifikaci jednotlivých kategorií představila Evropská komise dne 28. října 2020 svá vodítka (COM(2020) 686 finál)⁴⁾, která rozpracovávají

jednotlivé kategorie, včetně doporučení prokazování těchto účelů. V případě studijních účelů dochází ke specifikaci odkazem na směrnici 2016/801 o studentech a výzkumnících. Kategorie osob nespádajících po působnost této směrnice jsou uvedeny jako možné, tj. na zvážení jednotlivých členských států - to se týká i kategorie přípravných kurzů pro studium na vysoké škole, které Česká republika v souladu s doporučením omezuje. Ochranné opatření v tomto ohledu rovněž reaguje na krizová opatření vlády vyhlášená během nouzového stavu omezující podstatně volný pohyb, shromažďování na území ČR a pro školy obecně zavádějící distanční výuku. Zaveden je mechanismus pro umožnění návštěv nesezdaných párů, které spolu mají trvalý partnerský vztah, a to jak pro ty s vízovou povinností (včetně obnovení nabírání žádostí o krátkodobá víza), tak pro ty bezvízové.

V reakci na krizová opatření vlády vyhlášená během nouzového stavu omezující podstatně shromažďování a volný pohyb na území ČR se sjednocují pravidla pro příjem žádostí o víza a dlouhodobé pobyty ve všech třetích zemích mimo EU. Pro země, ve kterých byl dříve zcela uvolněn výkon vízové agendy, jako Austrálie, Nový Zéland, Thajsko a další, jsou nyní zavedena stejná pravidla jako pro všechny ostatní třetí země mimo EU. V těchto zemích bude nadále možné přijímat pouze druhy žádostí o pobytová oprávnění vymezená v tomto ochranném opatření, která reflektují omezení volného pohybu osob v ČR. V důsledku této úpravy nebude možné v těchto zemích přijímat např. žádosti o víza za účelem turistiky nebo návštěvy přátel. Nadále je zachována možnost příjmu konkrétních žádostí např. v zájmu ČR. Výkon vízové agendy na zastupitelských úřadech ČR v EU je i nadále neomezený.

doc. MUDr. Jan Blatný, Ph.D.

ministr zdravotnictví

1) DOPORUČENÍ RADY (EU) 2020/1475 ze dne 13. října 2020 o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii COVID-19

(<https://eur-lex.europa.eu/leal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1475&from=CS1>)

2) DOPORUČENÍ RADY (EU) 2020/1144 ze dne 30. července 2020, kterým se mění doporučení Rady (EU) 2020/912 o dočasném omezení cest do EU, jež nejsou nezbytně nutné, a o možném zrušení tohoto omezení

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H0912&from=ES>)

3) Doporučení Rady (EU) 2020/1475 ze dne 13. října 2020 o koordinovaném přístupu k omezení volného pohybu v reakci na pandemii COVID-19

4)

https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20201028_com-2020-686-commission-communication_en.pdf